
CANTÁTE (HÃY CA NGỢI CHÚA)
TÀI LIỆU CHUYÊN ĐỀ THÁNH NHẠC CÓ TÍNH NỘI SAN RA 13
MỖI THÁNG, TỪ SỐ 1:13.3.1993 ĐẾN NAY
**KÍNH TÔN MẸ MARIA VÀ THÁNH CẢ GIUSE LÀM
QUAN THẦY**

BAN BIÊN TẬP: CÁC NHẠC SĨ CÔNG GIÁO TOÀN QUỐC DO
CÁC NHẠC SĨ THUỘC NHÓM ANTONIO (HỌC TRÒ CỦA LINH
MỤC NHẠC SƯ ANTONIO TIẾN DŨNG) CHỦ BIÊN.

PHẦN MỞ ĐẦU: MỘT ÍT THƠ

Thơ tuøy höùng

KHÔNG THỂ HIỂU NỎI!

Thế giới này chuộng thánh tích hơn vì tiên đấng thánh
mê bóng hơn hình
thích trái nhựa đường trắng lệ tiện xinh
hơn là dẫn bước hành trình mà đi.

Thế giới này chuộng mặc đẹp chứ không cần che kín
mê giả hơn thật
thích người giảng đạo hơn chính đạo
rao nhân nghĩa thiếu mất tình người
mang ảnh CHÚA để theo đa thần giáo
tu mà không *sửa*, theo CHÚA vẫn không bỏ thú, lợi, danh
nói ca ngợi CHÚA, nhưng tôn vinh mình.

MỘNG CHINH NHÂN
12000

Thơ thánh nhạc

XIN ƠN CỨU GIÚP (Tv.59)

*CHÚA ơi! cứu giúp chúng con,
tránh xa thoát khỏi tai ương quân thù.*

---

*nguyên văn: "Da nobis, DÓMINE, auxiliium de tribulatione". Câu này được dùng để
phổ nhạc làm câu Đối cho Đối ca Hiệp lễ (antiphona ad communionem) thứ Tư lễ
Tro (sách Grad.p.88) với Thánh vịnh 59 (sách Thánh vịnh & thánh ca p.102)*

PHẦN I: HỌC HỎI VĂN KIẾN

Thông điệp

MUSICAE SACRAE DISCIPLINA

(KỶ LUẬT THÁNH NHẠC)

ĐTC. PIO XII 25.12.1955

VAI TRÒ SIÊU VIỆT CỦA THÁNH NHẠC (tiếp theo)

(Bản dịch)

28. Quả thật, tư cách và mục đích cao cả của thánh nhạc là để tô điểm và dùng những giai điệu du dương và trong sáng mà làm cho giọng nói của linh mục đang dâng hy lễ, hoặc của Dân CHÚA đang chúc tụng Đấng Tối Cao được hay hơn, và làm cho lời kinh phụng vụ của cộng đoàn Kitô hữu thêm linh động, nhiệt tình, ngõ hầu mọi người có thể ca tụng và cầu khẩn một CHÚA duy nhất nhưng có BA NGÔI, cách mạnh mẽ và hiệu nghiệm hơn.

29. Nhờ thánh nhạc, vinh dự mà Hội Thánh kết hợp với CHÚA KITÔ là vị thủ lĩnh của mình dâng lên THIÊN CHÚA, sẽ lớn lao hơn, do phụng vụ thánh, và biểu lộ ra trong đời sống với một tác phong xứng danh người Kitô hữu, kinh nghiệm hằng ngày cho thấy như vậy. Rất nhiều tác giả,

xưa cũng như nay, minh chứng điều đó.

(Lời bàn dẫn)

Số 28, trong thời kỳ những năm thuộc 1955 này, thông điệp nói về tư cách và mục đích của thánh nhạc không được rõ ràng cho lắm, khiến người ta vịn vào chữ “tô điểm”, hoặc cách nói “dùng những giai điệu du dương và trong sáng mà làm cho giọng nói của linh mục đang dâng hy lễ, hoặc của Dân CHÚA... được hay hơn”, “làm cho lời kinh phụng vụ... thêm linh động, nhiệt tình”... để lái tư cách và mục đích của thánh nhạc đi hướng khác; về điểm này, huấn thị *DE MUSICA IN SACRA LITURGIA* (Âm nhạc trong phụng vụ) ra ngày 5.3.1967 (sau Công đồng Vat. II) đặt trên nền tảng của Hiến chế PHỤNG VỤ, trình bày quan điểm rõ ràng, đúng đắn, và

xác quyết hơn về tư cách và mục đích của thánh nhạc, khiến những ai đi sai thấy ra ngay đó là sai, chứ không phải cả người khác lẫn chính mình làm sai mà chẳng biết là sai. (X, Hiến chế Phụng vụ số

112)

Số 29 cũng chẳng rõ ràng hơn, tuy có xác quyết hơn chút đỉnh.

NK.

PHẦN II : HỎI ĐÁP

HỎI: *Đọc CANTÁTE, theo dõi sát sao từng Phần và từng bài, tôi đã hiểu được vai trò và mục đích cao cả của Âm nhạc trong phụng vụ. Thế nhưng lâu nay, vì lý do gì không ai dạy cho giáo dân chút gì về Âm nhạc trong phụng vụ? Điều này khiến cho chẳng một ai hiểu rõ ngay chính các ca trưởng đang “hành nghề” cũng mù tịt. Nói chi đến những chuyện thuộc phụng vụ, càng không được chỉ vẽ, huấn luyện, Trong khi 2 môn này gắn liền nhau, đặc biệt là phải “va chạm” đến hằng ngày, hằng tuần, Tại sao? (Lê thị Lam, Hóc môn, tp. HCM)*

ĐÁP: Trước khi trả lời câu hỏi của chị, chúng tôi kể chị nghe ban Biên tập phân làm 2 nhóm với 2 ý kiến: một bên nói không nên trả lời câu hỏi của chị, vì để trả lời

đúng sự thật thì chạm đến giáo quyền các cấp; một bên chủ trương cứ trả lời vì không cần phải nể nang ở đây, nể nang ở mọi mặt được rồi, ở đây nên nói thật có mất lòng một chút chẳng sao, để những gì thờ chuyên đề thánh nhạc nói, được bảo đảm, nói thật mất lòng nhưng dầu sao nó khác xa với phê bình chỉ trích, hơn nữa, quá xa với cố tình mạ lỵ.

Tôi, người phụ trách PHẦN II: HỎI ĐÁP đứng một bên khác nữa, bên thứ ba, đó là không theo 2 bên kia, mà chủ trương tôn trọng câu hỏi của bất kỳ ai hỏi với thiện ý (những câu hỏi không có thiện ý sẽ được nhận ra ngay); hỏi ai, người đó được phép trả lời, và buộc phải trả lời nhất là một khi đã “đăng đàn” nơi PHẦN II: HỎI-ĐÁP, và làm ra tờ tài liệu có tính nội san chuyên đề phổ biến rộng rãi khắp nơi trong và ngoài

nước; và lý do này thôi cũng đã khá mạnh: là chúng tôi không làm việc nhằm đạt cảm tình hoặc mất cảm tình, mà vì sự thật hay chân lý trong kiến thức hay trong sự học hỏi, nhất là vì nghĩa chữ CANTÁTE: HÃY CA NGỢI CHÚA, tức mời gọi mọi người hãy cùng nhau ca ngợi CHÚA là mục đích duy nhất của đời người.

Xin thứ lỗi vì vòng vo quá, bây giờ trả lời câu hỏi của chị.

Vì giáo quyền VN ít có vị nắm vững vai trò và mục đích của Âm nhạc trong phụng vụ (xưa gọi là thánh nhạc); ít nắm vững Phụng vụ và Âm nhạc phụng vụ gắn liền nhau như hình với bóng; ít nắm vững rằng kiến thức của Âm nhạc phụng vụ quá bao la, phong phú, và sâu nặng mà một ngành nghệ thuật, nhất là một ngành nghệ thuật thánh phải có.

Tất cả những điều trên có thể được kiểm chứng: qua trình độ kiến thức chị thu đạt được bằng 7 năm đọc CANTÁTE (như trong thư chị đã kể) , xin thử chất vấn một linh mục chánh xứ nào đó, một vị bề trên dòng tu nào đó, v.v... chị sẽ có ngay kết quả. Chúng tôi đã thử làm việc này nhiều lần rồi!_Tuyệt nhiên không nói quá .

HỎI: *Nên hát những Bộ Lễ nào đang có hiện nay? (Trần Quy Đông, gp. Cần thơ)*

ĐÁP: Nên hát những bộ lễ : Seraphim của đgm. Nguyễn văn Hòa. Các bộ lễ Ca lên đi của lm. Kim Long, các bộ lễ Prima, Secunda, Tertia, Quarta, Quinta, Brevis của Imns Tiến Dũng. Vì những bộ lễ này có những đặc điểm sau đây:

1. Sáng tác đúng quy luật của hình thể bộ lễ (Missa) mà khoa sáng tác đã ấn định.

2. Lời ca đúng bản văn Sách lễ Roma.

3. Được Hội đồng giám mục VN chuẩn nhận (theo quy định)

HỎI : *Làm sao để nhận biết nơi nào dạy đúng thánh nhạc?(Trần Lệ Minh, Quãng Bình)*

ĐÁP: Có nhiều nơi dạy thánh nhạc (cách gọi mới là âm nhạc phụng vụ) trong thành phố HCM: có thể hôm nay tạm xem là trung tâm thánh nhạc toàn quốc. Nhưng người ở xa đến thậm chí người thành phố cũng vẫn bối rối khi nghĩ nơi nào cũng dạy điều tốt về thánh nhạc, nhưng đâu là nơi dạy đúng bài bản, truyền thống của GH, kinh điển, đầy đủ và hiệu quả nhất? Có rất nhiều

người bày tỏ sự bối rối này, ngay cả các linh mục và tu sĩ tại thành phố. Theo thói quen trả lời cho nhiều người, chúng tôi cũng lặp lại câu trả lời ấy:

Trước tiên, bạn yêu cầu được xem qua giáo trình hay được nghe trình bày giáo trình môn bạn muốn đăng ký học.

Kế đến, bạn tìm trong giáo trình ấy có 2 điểm này không?

1. Liên kết với Phụng vụ: tức có được học kèm với Phụng vụ không? Vì thánh nhạc (hay âm nhạc phụng vụ) phải gắn liền với phụng vụ. Sẽ không có môn Thánh nhạc tách rời hay đơn lẻ phi phụng vụ.

2. Đòi hỏi nhiều công sức không? Vì học âm nhạc: một ngành nghệ thuật thuộc thời gian, thuộc nghệ thuật động, đã khó, học Thánh nhạc (âm nhạc phụng vụ) một ngành nghệ thuật cũng y như âm nhạc mà còn nâng cao lên một bậc: **nghệ thuật thánh** tất phải đòi hỏi rất nhiều công sức.

Nói về công sức, xin phép kể lại chuyện nhỏ có thật, thậm chí có thể nói tên người trong cuộc của câu chuyện nếu bạn yêu cầu: Một sinh viên năm thứ ba của khoa Lý luận-Sáng tác-Chỉ huy nhạc viện tp. HCM đến xin học lại môn Đối âm (contrapunctum) với

một nhạc sĩ Công giáo (hiện đang là thành viên của ban Biên tập CANTÁTE). Sinh viên đó nói: “Thưa thầy! môn Đối âm thầy dạy ra sao, ở nhạc viện dạy rất thoáng, cốt làm sao đưa người học tới chỗ nắm bắt được cái “tư duy âm nhạc”, biết thế nhưng em học không đạt, nên đến cầu thầy giúp đỡ”. Ông thầy trả lời: “Tôi không biết có dạy cho em cách “tư duy âm nhạc” được hay không, chỉ biết tiên quyết, dạy em quy luật để nắm bắt cho kỳ được cái nghệ thuật Đối âm, cụ thể mà nói, em phải làm rất nhiều bài tập, kế tiếp, nếu em làm đúng tôi cho điểm mười, nếu em làm sai, tôi gạch bỏ ca tập vở, chứng minh cái sai, chỉ cách sửa cho đúng, làm cho hay. Một khi đã nắm bắt được quy luật tạo hình nghệ thuật, em muốn làm gì cũng được hết cả! Giống như một kịch sĩ, phải thuộc lòng lời thoại của vai mình, sau đó mới có thể nghĩ đến chuyện diễn xuất cách nghệ thuật. Thế đấy! Tùy em muốn học thì học”

Anh sinh viên học, nhưng ngày càng làm ít bài tập đi, chất lượng thì cũng bết ra. Hơn một tháng sau, anh “lặn” mất.

Câu chuyện nhỏ này nói lên nhiều điều, để bạn rút ra những

kết luận tốt về vấn đề bạn thắc
mắc.

DIỆU TRÚC

PHẦN III: GẶP GỠ

NHÖÖNG NĪEÀU KHOÂNG THEÀ HIEÀU NOÀI.

Ao đạo của chúng tôi nằm ở tít mù xa xăm đối với thị thành, nên rất quê mùa, dốt nát. Có bao nhiêu người biết chữ đâu mà nói! Cứ một việc vô rùng sục sạo kiếm tìm cái để đổi thành thức ăn cho vào bụng, xong rồi là giữ đạo. Hết! Gì mà giải trí? Ờ... nhưng mà cũng có đấy! Đám đàn ông con trai thì nhậu là món giải trí độc nhất sau những giờ cực nhọc, tội cho cánh đàn bà con gái, chả có gì vui! Quanh năm suốt tháng họ đạo cứ lỳ lỳ ra – trừ có tôi, người viết bài này, (trước đi chủng viện nhưng hay phát biểu ý kiến này nọ nên bị đuổi oan, nay còn sót lại chút chữ, tính ưa đi đây đi đó ở nhà hoài chịu không nổi), thấy gì viết nấy đây!-

May thay có ông cha sở già, “ông già gân” là tiếng trong họ¹ đặt cho ông vì ông “*cấp tiến*” lắm! Ưa đi Sài Gòn rồi về kể chuyện lại cho trong họ nghe “*để văn minh tiến bộ với người ta*” – ông cha sở ưa mắng mỏ chúng tôi như vậy!- Bài giảng của ông hả? Ai ai cũng hau háu nghe, vì ông kể toàn chuyện Sài Gòn (?)², mà với mọi người ở đây, Sài Gòn là một cái gì vô cùng gần gũi mà cũng vô cùng xa xăm, rục rờ mà cũng mờ ảo huyền bí, ai ai cũng nhắc đến hằng ngày “*ráng mần giởi tao cho đi Sài Gòn*”, “*mây không chịu sửa mình là tao với tía mây bắt mây bỏ trên Sài Gòn*”, “*tui mà làm trúng đợt này là đi Sài Gòn*” v.v... Vì vậy ông cha sở ưa kể chuyện Sài Gòn, khi khen khi chê, cái thì ông ủng hộ có cái ông đá đảo... khiến dân ở đây khoái nghe ông kể chuyện Sài Gòn lắm!

---

¹ Cách nói chỉ giáo dân trong họ đạo

² Bài giảng của người ta là Lời CHÚA trong bài Phúc âm ngày hôm đó, còn ông thì như vậy, chả biết có làm sao hay không? Cái khoảng này thì tôi biết lơ mờ thôi, không dám phê phán!

Vừa qua, ông đi Sài Gòn hơn 2 tuần, trở về ông lên tòa giảng chê quá cỡ!

Chuyện chê lần này chỉ có mình tôi hiểu tận ngọn ngành, còn lại trong họ ngỡ ngáo hết. Ông cha sở kể:

Mấy người coi, lạ ghê!: một thằng tài tử xinê ở Đại hàn³ chỉ đóng phim hay thôi, vậy mà qua nước mình chơi, dân Sài Gòn đua nhau mua vé vào xem mặt, tặng quà, chụp hình, tôn xưng nó và đưa nó lên như ông Trời vậy! Vô lý quá thể! Cha sở bình luận: câu chuyện trong kịch trong phim là chính, còn người đóng vai là phụ, họ chỉ nhớ người đóng vai mà quên nhân vật và ý nghĩa của câu chuyện, đó là tâm bậy!

Mấy người biết hông!: bây giờ người ta coi trọng cái ăn ngon và gọi đó là “nghệ thuật ẩm thực”, cái mặc đẹp thì gọi đó là “thời trang”, “mốt”, cái nói dóc cho hay thì gọi là “khoa tiếp thị”, cái phô trương cho khéo thì gọi đó là “nghệ thuật quảng cáo”, cái chơi cho giỏi thì gọi là “thể dục thể thao” như đá banh, đánh banh... lấy phấn son tấp vô mặt thì gọi là “nghệ thuật trang điểm”, cái bán buôn cho lời nhiều thì gọi là “kỹ thuật kinh doanh” ... ông cha sở bình luận: thiệt là loạn hết cả! lấy cái giả làm cái thật hết rồi! Mai mốt ăn cắp giỏi chắc được gọi là “nghệ thuật thối”, dâm dăng gọi là “nghệ thuật giứt chồng giứt vợ” chi đó cũng nên...

Ông cha sở làm mọi người cười ồ do bộ mặt thiếu nảo và làm hề. Ông nói tiếp:

Trên Sài Gòn còn những vụ lạ mà chẳng ai nhận ra; đó là vì háms tiền mê lợi mà những nghề cao quý nay sinh ra những con người xấu bụng. Tỉ dụ anh bác sĩ cứ luôn mong người ta đau ốm cho nhiều, anh vá sửa xe cứ mong cho ai ai cũng đều hư xe, chị nha sĩ cứ mong có nhiều người đau răng, công ty mai táng, hiệu bán hoa cườm, trại hòm, lò thiêu xác... tất cả đều mong có nhiều người chết, trại cai nghiện xì ke ma túy mong có nhiều người nghiện á phiện, thợ sửa tivi mong có nhiều người hư máy móc... cha sở bình luận: bởi vậy cái lợi nhuận, cái hưởng thụ, cái đồng tiền ngày nay bóp méo hết lòng trí con người, tệt quá thể!

Góc đàn ông xì xào nói chuyện, ông cha sở nói như gắt.

---

³ Trước tiếp thu, gọi Hàn quốc là Đại hàn. Vừa qua, diễn viên điện ảnh chuyên đóng những phim như “Anh em nhà bác sĩ” ... qua VN, tôi chịu thua! không nhớ tên.

Chưa hết đâu! Ở Sài Gòn còn lắm chuyện ngược ngạo, mấy người nghe tôi kể đây: nhậu nhẹt ăn chơi thì người ta tạo mọi điều kiện cho dễ dàng, còn lo cho con cái đến trường học thì bị hành hạ, hà hiếp, gây khó dễ đủ điều; dễ với bọn trộm cắp hút sách, khó với người ngay thật khi họ làm đơn xin phép việc này việc kia, thí dụ đi làm chứng⁴ đơn từ... thì trăm bề khổ cực, xin giấy phép xây nhà cửa mua bán đất đai thì khổ sở biết bao; người ta chuyên bắt bẽ những người ngay mà hòa hoãn với kẻ bất lương; người ta suy nghĩ ra đủ điều nhưng làm gì cũng “theo đuôi” nhau, hùa nhau không suy nghĩ; người ta ghét giả tạo nhưng xét mọi cái dựa theo sự giả tạo; người ta ghét bị lừa nhưng thích lừa người khác và nói dối nói láo ngọt xớt.

Ngày chúa nhật khác, cha sở giảng thêm: *Ở trên đó người ta có nhiều tổ chức lạ lùng như: tổ chức hệ thống mua chó mèo của những thằng chuyên đi bắt trộm rồi cho chủ nhà chuộc lại với giá cắt cổ; tổ chức bán tranh giả, bán hàng nhái, hàng giả công khai; tân trang, gọi là “lên đời” đánh bóng... đủ thứ loại; cái gì cũng thuê mướn, cái gì cũng phải mua; thời buổi của bọc nylon...*

Những điều ông cha sở kể, nghe vui tai giáo dân, và đôi khi cũng đem đến cho họ những e dè xa tránh những việc trở trêu kỳ cục trong đời sống hằng ngày, ví dụ người ta bớt đi thói ăn uống chè chén say sưa quá độ trong những dịp cưới hỏi, ma chay, giỗ chạp... người ta sống có ý thức hơn, và làm gì cũng có ý tứ hơn. Nói chung những lời nói của ông cha sở thiết thực và hữu ích cho giáo dân trong họ đạo.

Cũng chính từ cách nhìn sự đời sâu sắc của ông, cá nhân tôi, tôi cũng bắt chước nhìn mọi sinh hoạt đó đây trong và ngoài họ đạo, ở lãnh vực này lãnh vực khác cách khít khao, và như vậy, mình sống có phần ý nghĩa hơn.

Một hôm, sau khi đi Sài Gòn suốt tháng trời, về nhà ông cha sở lại kể chuyện. Chuyện lần này là chuyện đạo giáo trên đó. Ông kể:

Trên đó người ta đi lễ đông, nhưng đứng ngoài nhà thờ nhìn vào cũng đông, thậm chí có người đứng cách xa nhà thờ cả gần trăm mét, hay ngồi vắt vẻo trên chiếc xe gắn máy mà nhìn vào nhà thờ. Trên đó người ta đi trễ là chuyện thường, có người lúc dâng bánh rượu mới đến. Các

---

⁴ Chắc ý ông muốn nói công chứng giấy tờ?

người biết không đi lễ ngôi chậ nước nhà thờ, nhưng ai nấy im lặng vô hồn. Nhà thờ trên đó quá sang trọng và tiện nghi, có nhà thờ quạt máy gắn mỗi đầu bàn thấy rợp trời, nhất là khi nó đồng loạt quay; có nhà thờ gắn máy lạnh, và nhiều nhà thờ tiện nghi như một nhà hàng, rạp hát... tôi tưởng như nhà thờ là nơi giải trí, thụ hưởng chứ không phải là nơi để thờ phượng CHÚA.

Thế nhưng, trong tất cả những điều ông kể ông nói, tôi tâm đắc nhất chuyện này: *Hầu hết các nhà thờ ở trên đó là nhà hát kịch, giáo dân là khán giả, ông cha và ca đoàn là những người diễn kịch cho mọi người đến xem, và lạ nhất mà chẳng ai thấy, đó là nhắc đến CHÚA mà không thờ phượng CHÚA.*

Không biết có đúng vậy không, tôi định bụng ráng làm việc có nhiều tiền đi Sài Gòn một chuyến vào các nhà thờ “xem kịch” coi nó ra làm sao.

(Ghi lại lời kể của một cựu tu sĩ)

BAÛO LOÃC NGUYỄN

PHẦN IV: SỬU TÂM - THAM KHẢO

UNIVERSA LAUS 1980

Phê bình số 50 & 51

Số 50 phân biệt sự khác nhau giữa nhạc sĩ đạo và nhạc sĩ đời. Nhạc sĩ đạo phải thấm nhuần tinh thần Kitô giáo. Tinh thần Kitô giáo là thành ngữ nghe kêu, nhưng khó hiểu, cứ nói cách đơn sơ và dễ hiểu thì hơn! Là nhạc sĩ đạo cần có đức tin sâu đậm, có lòng yêu mến, trí hiểu biết và một đời sống luôn thi hành Phúc Âm; cạnh đó cần có kiến thức, lòng mến mộ, sự chấp hành nghiêm túc 2 khoa: phụng vụ & âm nhạc trong phụng vụ (tức thánh nhạc). Đó là điều kiện thiết yếu của nhạc sĩ đạo.

Số 51 nói về vốn liếng kỹ thuật cần phải có nơi một nhạc sĩ đạo. Theo ý chúng tôi, nên nói rõ hơn như thế này: Không cần vốn liếng kỹ

thuật đồ sộ của một nhạc sư, nhạc sĩ chuyên sáng tác những loại hình âm nhạc cao cấp, nhưng chỉ cần vốn kiến thức khoa sáng tác nói chung, khoa sáng tác thánh nhạc thánh ca (các hình thể âm nhạc phụng vụ), căn bản của khoa hòa âm và đối âm (tức biết hòa âm 4 bè, 3 bè, 2 bè, biết viết đối âm 2 bè), đi theo đó là hiểu biết và ý thức rằng mình sáng tác cho một cộng đoàn thánh thiện (hay đang cố gắng vươn tới sự thánh thiện) **hát-cử hành** từng nghi thức phụng vụ thánh (chính cộng đoàn cử hành chứ không phải hát cho linh mục cử hành), chứ không phải sáng tác cho ca đoàn trình diễn. Vậy là chuyện quá khác biệt giữa nhạc sĩ đạo và nhạc sĩ đời đến đây đã được tô đậm và làm rõ gấp nhiều lần khiến mọi người đều phải thấy, không còn có thể nói lẫn lộn được nữa!

Còn UL nói “*tài năng siêu đẳng của một nhạc sĩ “ít hiểu biết có thể làm hỏng việc của phụng vụ”*” có nghĩa như thế này: do hiểu biết bất cân giữa âm nhạc phụng vụ và phụng vụ, nên nhạc sĩ “*tài năng...*” đã thiên về âm nhạc và nghệ thuật nói chung, hơn là phụng vụ, nhất là điều đó dẫn ông nhạc sĩ “*tài năng...*” đi xa nghi thức, đi xa cộng đoàn... thì hỏng việc phụng vụ là điều không thể tránh khỏi. Hiện VN ta đang có những trường hợp điển hình, ai cần tham khảo, xin nêu riêng với chúng tôi để có thêm kinh nghiệm.

Riêng chúng tôi, nếu được thêm, sẽ ghi một điều kiện sáng tác nhạc đạo nữa vào số 50 & 51 này là nhạc sĩ đạo phải am hiểu, yêu mến và biết thưởng thức Thánh vịnh, vì Thánh ca là Thánh vịnh, hay nói cho rõ, nền tảng của Thánh ca là Thánh vịnh. Thiếu điều kiện này có thể rất nguy hiểm cho tiền đồ âm nhạc phụng vụ của một nhạc sĩ đạo.

UL.

PHẦN V: GIỚI THIỆU TÁC PHẨM

MÖØNG NAÊM THÀÙNH 2000

NHẬT MINH

PHẦN VI: GRADUALE SIMPLEX

SAÛCH LEÃ NÔN GIAÛN

LỜI TÒA SOẠN: trong khi chờ đợi giới thẩm quyền, Cantáte xin cung cấp cho quý nhạc sĩ lần lượt các bản văn chính thức của GH, để sáng tác thánh ca phụng vụ.

MÙA PHỤC SINH CHÚA NHẬT CHÚA BA NGÔI

@ ĐỐI CA NHẬP LỄ: TV.8

- Cộtđ: Đối ca: Benedícta sit SANTA TRÍNITAS, atque indivísa UNITAS (ngợi khen CHÚA BA NGÔI cùng bản thể duy nhất).
- Cađ. X.1(2): Lạy ĐỨC CHÚA, là CHÚA chúng con...
X.2(2b): Uy phong NGÀI vượt quá trời cao
X.3(4): Ngắm tầng trời...
X.4(5): Thì con người là chi...
X.5(6): CHÚA cho con người...
X.6(8): Nào chiên bò...

@ ĐÁP CA: TV. 148

- Cađ: X.1 (1) Ca tụng CHÚA đi...
- Cộtđ: Đáp: In excélsis laudáte DEUM (Hãy ca tụng CHÚA từ trời cao).
X.2 (2) Ca tụng CHÚA đi mọi sứ thần...
X.3 (3) Ca tụng CHÚA đi này vàng ô...
X.4 (5) Nào ca tụng thánh danh ĐỨC CHÚA...
X.5 (6) NGƯỜI định nơi cho tất cả...
X.6 (11) Bậc vua chúa...

- X.7 (12) Ai là nam thanh...
- X.8 (13) Nào ca tụng thánh danh...
- X.9 (14) Thế lực Dân NGƯỜI...

@ ĐỐI CA DÂNG LỄ: THÁNH CA CỤU ƯỚC Đn 3

- Côđ. Đối ca: *Benedictus es in firmamento coeli, et laudabilis in saecula, DEUS noster.* (Lạy CHÚA chúng con, NGƯỜI đáng được chúc tụng trên cõi trời, và đáng được ca tụng muôn đời).
- Cađ. X.1(57): Chúc tụng CHÚA đi mọi công trình của CHÚA...
X.2(58): CHÚC Tụng CHÚA đi hỏi các thiên sứ...
X.3(84): Chúc tụng CHÚA đi tư tế phụng thờ CHÚA...
X.4(86): Chúc tụng CHÚA đi hồn thiêng hàng công chính...
X.5(88b) Nào chúc tụng CHÚA CHA...

ĐỐI CA HIỆP LỄ: I SK. 29

- Côđ: Đối ca: *Laudate DÓMINUM de coelis.* (Từ trời cao hãy ca tụng THIÊN CHÚA)
- Cađ: X.1(10): Lạy CHÚA, là THIÊN CHÚA...
X.2(11): Lạy CHÚA, NGÀI vĩ đại quyền năng...
X.3(11b): NGÀI nắm giữ vương quyền ...
X.4(12): NGÀI cũng là nguồn...
X.5(12b): Nắm trong tay dũng lực...
X.6(13): Giờ đây...
X.10(25): Kẻ phàm nhân...
X.11(29): Họ được ăn...

PHẦN VII: CHUYỆN VUI ÂM NHẠC

NGU NHƯ BÒ

Năm 1806 Beethoven viết bản giao hưởng số 4. Đó là một tác phẩm mang tính chất hoạt bát,

vui tươi, có một chương Adagio u buồn rất tuyệt diệu. Đồng thời ông viết bản hợp tấu cho đàn violon opus 61, và bản 32 biến

tấu (cung đô thứ) cho đàn piano. Ông cho tác phẩm này là một trong những tác phẩm kém nhất của mình. Một hôm đến thăm bà Stay-khơ (*LTs. Xin chép lại y tên đã được tác giả HỒNG THAO phiên âm, mà không tầm nguyên được cách viết tên đó, chân thành cáo lỗi*), vợ một người bán đàn piano, nghe bà đang đàn bản nhạc này, ông hỏi:

- Bản nhạc này của ai thế nhỉ?
- Của chính ngài, thưa nhạc sĩ thân mến!
- Của tôi? Của tôi à? Một sự

đần độn không tha thứ được! Ôi Beethoven, sao mà lại ngu như bò vậy?

Đó cũng là lúc mà “con bò Beethoven” mang ra chỉnh lại các phác thảo của bản giao hưởng số 5, *đô thứ*, còn mang tên Định mệnh, một thành công vĩ đại đã đứng vào hàng đầu trong số tác phẩm của Beethoven, cũng như trong lịch sử âm nhạc.

*Trích trong quyển CHUYỆN VUI
ÂM NHẠC của HỒNG THAO*

PHẦN VIII: CHƯƠNG TRÌNH NHẬP CUỘC

A. MÔN SÁNG TÁC CA KHÚC

Bài 14

DẤU NGHỈ VÀ DẤU KÉO DÀI

54. Dấu nghỉ như môn Nhạc lý đã dạy, dùng để:

- Nghỉ lấy hơi.
- Chấm câu, ngắt ý.
- Diễn tả những trạng thái của cảm xúc hay tình cảm: ngập ngừng, do dự, ấp úng, hồi hộp, ngỡ ngàng, khó diễn tả hay xúc động đến không nói được v.v...

Hãy ôn lại các hình dạng dấu nghỉ:

55. Một nhạc sĩ có tài, biết sử dụng dấu nghỉ làm phương tiện diễn tả rất hay như dùng đã âm thanh vậy, giống như một kịch sĩ, một diễn viên, một nhà hùng biện có tài, dùng sự im lặng mà nói lên được nhiều điều, vì im lặng đôi lúc còn là sự phát biểu ý kiến hùng hồn hơn là nói.

56. Dấu nghỉ được dùng xen lẫn trong giai điệu đã đành, mà còn được dùng xen lẫn trong nhịp điệu, cũng mang lại hiệu quả rất lớn.

57. Dấu kéo dài được dùng để chấm câu, thường dùng trong các tác phẩm viết theo hình thể choral, nhưng còn được dùng để kéo dài một chữ, một âm thanh áp chót trước khi chấm hết bài hát, cho người nghe lắng đọng tâm hồn, dừng lại một chút để chuẩn bị chấm dứt. Và dấu kéo dài còn là phương tiện hữu hiệu để treo, để tạo căng thẳng, để tỏ vẻ quan trọng, để gây chú ý, để đánh nổi, để tạo những trạng thái của cảm xúc như thốn thức, bồi hồi, bối rối, ngỡ ngàng... nếu khéo dùng, nhạc sĩ sẽ tạo được những điểm son cho tác phẩm của mình.

58. Không phải những điều vừa trình bày trên về dấu nghỉ và dấu kéo dài chỉ áp dụng cho những tác phẩm lớn, nhưng có thể sử dụng trong ca khúc nữa. Vậy, nếu chăm chỉ nghiên cứu, thử nghiệm và tìm cho mình một lối sử dụng dấu nghỉ và dấu kéo dài, chắc chắn sẽ có thêm một phương tiện rất đa dạng và hữu hiệu khi sáng tác ca khúc.

Bài tập số 14 môn Sáng tác ca khúc

Bạn hãy lấy bản văn nào đó có 2 đoạn, hãy phổ nhạc (đọc đi đọc lại từng câu nhiều lần rồi cho mỗi chữ một âm thanh phù hợp) theo một mô hình đã được mô tả, hay tự bạn nghĩ ra sao cho vừa phù hợp với dấu giọng. Nên nhớ: không được đổi lời thơ. Làm xong ghi ra mô hình. Hãy chú ý sử dụng dấu nghỉ và dấu kéo dài.

PHẦN IX: BIẾM HỌA

NHÖÖNG CHUYEÄN... TÖÜC...&... CÖÔØI!

PHẦN X: NGHIÊN CỨU

ĐẠO LÝ THÁNH NHẠC

THÁNH NHẠC MỞ CỬA

Không thể kể đầy đủ các loại cửa có đóng-mở hay không, đóng-mở định kỳ hay bất thường, đóng-mở với thời gian như thế nào... từ cửa nhà, xưởng... theo nghĩa đen, đến cửa cơ quan, xí nghiệp... theo nghĩa bóng, đến cửa môi miệng mũi tai... theo nghĩa sinh lý, và cho đến cửa nhà thờ, cửa thiên đàng, cửa hỏa ngục... theo nghĩa tâm linh tín ngưỡng. Mở cửa để ra-vào, nhờ đó mà dòng giống Trần Nhân Tinh khôn (homo sapiens) chúng ta từ lúc xuất hiện trên hành tinh địa cầu này không ngừng phát triển theo chiều thẳng tiến về vật chất lẫn tinh thần.

Chu trình Dịch lý *chuyển-biến-tiến-hóa* vạn hữu theo quy luật *thu-chi* hay *xuất-nhập*, có tính vĩnh cửu và phổ biến trong vũ trụ từ cực lớn đến cực nhỏ. Theo quy luật này, đào thải và sinh sôi không bao giờ ngừng: *tre già măng mọc, hạt giống thối đi...*

Mốc thời gian năm 2000 hôm nay, chỉ mang một ý nghĩa quá hạn hẹp so với tuổi của dòng giống Trần Nhân Tinh khôn (homo sapiens) chúng ta. Nhưng từ đó nhìn ra: thời gian được chia cho từng hữu thể, vấn-dài đa dạng tùy chủng loại, trong đó con người chúng ta 90 năm tuổi là cao, nếu lọc đi thời *non người trẻ dạ*, và thời *tuổi già lẩm cẩm*, thử hỏi còn lại bao nhiêu năm sống đặc lực trong nghiệp vụ hay có ích cho đời ?

Từ trong lãnh vực thánh nhạc nhìn ra: ... nhạc sĩ cầm cúi soạn tác phẩm, ca trưởng kiên trì tập dượt, ca đoàn nhiệt tâm đàn hát dẫu chỉ trong chốc lát, nhưng cũng là một cách *mở cửa*, là *xuất*, là *chi* đến cộng đoàn tiếp nhận, tiêu thụ tức có *đóng cửa*, là *nhập*, là *thu*, và nhờ đó mới có tồn tại, có sinh sôi, có *tre già măng mọc, hạt giống thối đi...*

Nhưng “*tồn tại hay không tồn tại*” (Shakespear) thì đâu là lý do? – Nếu lưu ý phân biệt chính phụ, chân giả ta thấy, những gì hữu hình như môi miệng, đàn địch... để mở ra là có đóng lại, nhưng có những dòng thánh nhạc, câu thánh vịnh, trong tiềm thức cứ mãi xuất hiện trong tim óc, phải chăng đó là quy luật “*đồng thanh tương ứng, đồng khí tương cầu*”, quy luật mà ĐỨC KITÔ đã mạc khải: “THIÊN CHÚA là Thần Khí, ai thực tâm tôn thờ NGÀI, thì tôn thờ bằng Thần Khí và Chân lý” (G.4,24)? Có thể đây là mối tương giao kiểu “*thần giao cách cảm*” giữa CHA-con (CHÚA: CHA đúng là CHA, chúng ta, khi con đúng là con)?

Và từ hàng dọc mở cửa đi xuống, cho đến hàng ngang mở cửa đi ra cho nhau: Thần Khí xuống nhạc sĩ, nhạc sĩ chuyển ra cộng đoàn.

Như vậy “*Ephata*” (Mc.7,34) mở cửa tâm tuệ tức mở mắt mũi tai miệng để vừa thu-chi, nhập-xuất, cho đi-nhận lại Lời CHÚA CHA NHÂN HẬU.

Thực tế, ca trưởng đóng vai quan trọng, với tác phẩm trong tay, ngoài kỹ thuật tập dượt và điều khiển hát, còn là một giáo lý viên dẫn giải Lời CHÚA cho ca viên nhập tâm, để khi ca viên hát, Ý Lời CHÚA sẽ xuất phát từ nội tâm từng ca viên mà chuyển sang tâm tuệ từng người trong cộng đoàn.

Năm 2000 này có được bao nhiêu thánh lễ ở bao nhiêu nhà thờ, trong đó sẽ có *đóng-mở, thu-chi, nhập-xuất...* như thế?

Tập thể thánh nhạc như men trong bột cộng đoàn, như muối trong thúng cá tín hữu,

như đèn trong đêm đen tâm linh mọi người Kitô hữu tham dự, hãy hoạt động thánh nhạc với tư cách đức con, với cung cách đóng mở cho xứng hợp và đúng lúc.

THIÊN Ý

PHẦN XI: DIỄN ĐÀN PHÁT KIẾN

A. VÀI NÉT KHÁI QUÁT

THẦN TỐC HAY TÍNH NHANH-CHẬM CỦA ÂM THANH

(tiếp theo)

B. Vận tốc diễn tấu âm thanh: tức là tốc độ diễn tấu, gọi là tempo. Diễn âm thanh này cách âm thanh kia lâu (tốc độ chậm) hay mau (tốc độ nhanh). Nhanh hay chậm có máy gõ nhịp (métronome), còn gọi là máy MM (métronome de Maelzel) đo, thì thấy việc các âm thanh dồn dả theo nhau với khoảng cách thời gian ngắn thì gọi là tốc độ nhanh, ngược lại là tốc độ chậm. Tất cả chỉ thuần do diễn tấu, do tự ý tác giả, hay do nhạc trưởng, ca trưởng, ca sĩ hay dàn nhạc ban nhạc hoặc nhạc công định đoạt. Vì tự ý nên lắm khi tùy tiện, thiên vị, sai lạc, gây méo mó với trăm sự phiền nhiễu khác. Tuy loại vận tốc diễn tấu (tempo) này – mọi người chỉ biết có nó – rất chủ quan... nhưng hiệu quả nó gây ra cũng đáng kể như chúng ta từng biết. Cũng chính vì vậy, vận tốc diễn tấu không phải là đối tượng nghiên cứu của chương này. Xin phân biệt trước.

Đối tượng nghiên cứu của chương THẦN TỐC HAY TÍNH NHANH CHẬM CỦA ÂM THANH chính là vận tốc tự nó: với đặc tính thế này thì âm thanh tất phải đi nhanh khi vừa rời điểm xuất phát, với đặc tính thế kia thì âm thanh tất phải đi chậm. Nói cách khác, thứ vận tốc thực sự mà con người chỉ tạo điều kiện chứ không ảnh hưởng đến kết cấu.

Nêu một ví dụ cho quy luật trên qua hình ảnh sau đây:

$$\underbrace{2 + 2}_{\text{điều kiện do con người}} = 4_{\text{kết cấu do Trời Đất}}$$

Con người có thể chọn lựa mọi điều kiện cho âm thanh, rồi phải chấp nhận tốc độ của những âm thanh có những điều kiện nhất định như thế.

(còn tiếp)

B. GIẢI THÍCH

Hiện tượng “làm ngơ không muốn biết” trong lãnh vực thánh nhạc tại VN, bằng Dịch học

I. HIỆN TƯỢNG:

Từ lâu nay, có điều rất lạ trong lãnh vực thánh nhạc VN. Đó là hầu như rất đông người *làm ngơ không muốn biết* thêm kiến thức lẫn những gì liên quan đến thánh nhạc như những văn kiện hướng dẫn từ chính Giáo Hội, những thông tin từ báo chí, nội san, tài liệu... những thông báo, nhắc nhở, giải thích, hướng dẫn, gợi ý, cập nhật... về thánh nhạc.

Những người *làm ngơ* thuộc giới nhạc sĩ, ca trưởng, ca viên, giảng viên thánh nhạc, người sinh hoạt thánh nhạc đã đành, mà còn chính những thành viên trong các ban thánh nhạc, - mới đây, một vị trưởng ban thánh nhạc đã ú ớ không trả lời nổi câu chất vấn của một ca trưởng nêu ra: “*nhiệm vụ của ban thánh nhạc là gì?*”- các linh mục, các tu sĩ phục vụ bàn thờ và thánh đường... và nói chung những người liên can đến phượng tự.

Còn *làm* ngơ thế nào với chứng cứ ra sao, thiết tưởng chỉ cần nêu vài ví dụ đơn giản, ai cũng thấy được ngay hàng đống những ví dụ tiếp theo. **Một là** đa số bằng lòng với những gì đang có: miễn có hát trong mỗi thánh lễ là được, không cần biết hát gì. Có vị khó tính hơn một chút thì xem thêm trong các bài hát miễn có nhắc tới CHÚA là đủ, được xem như khó tính và kỹ hơn chút nữa là cố gắng xem xét các bài hát có hợp chủ đề thánh lễ hay không, và đến đây là hết nhiệm vụ; các ca trưởng bằng lòng với mở kiến thức “hồ lớn, tạp nham, vá chần vá đụp, ba rọi...” của mình: nên họ biết múa chứ không hề biết chỉ huy hay điều khiển, không soạn bài cho đúng phụng vụ –mà có biết soạn bài theo tiêu chuẩn nào đâu mà nói!- các nhạc sĩ bằng lòng chỉ duy nhất với cái nguồn *hứng nhạc*, còn kỹ thuật sáng tác thậm chí không biết tới ra làm sao, hưởng hồ kỹ thuật sáng tác thánh nhạc với các hình thể, thẩm mỹ học thánh nhạc, hòa âm, đối âm, trí am hiểu và lòng đam mê Thánh vịnh cùng nghệ thuật sử dụng từng câu chữ Thánh vịnh... và muôn vàn thứ liên quan. **Hai là** làm sai mà không biết, và sai mà không muốn sửa, có ai nhắc thì không sửa, còn rên rỉ chế giễu bằng nhiều câu nay đã trở nên thành ngữ: “*hát đúng thì buồn lắm!*”, “*hát để lôi cuốn giới trẻ*”, “*hát cho hay cho vui để người ta khỏi buồn ngủ*”, “*hát lễ sao cho nó vui người ta mới ham thích đi lễ*”, “*ôi dào có hát là được rồi!*”, “*biết thế nào là đúng thế nào là sai!*”. “*làm việc bằng thiện chí cả thôi!*”, “*xứ chúng tôi quê mùa dốt nát, có cái ăn là may mắn chứ cái học thì chào thua!*”, “*ái chà biết bao nhiêu mà lên mặt!*”, và v.v... kèm theo những câu nói ấy là những bồ tạt ái to đùng đê bẹp những ai dám lên tiếng khuyến cáo. **Ba là** làm ngơ với những tài liệu in ấn, phát không thì lấy để xem qua quít rồi quăng bỏ, bán thì xin chào biệt, báo không đọc, nội san không rớ, thông cáo nhắc nhở không màng, và hỏi thử vài người thì chưa hề biết đã từng có các văn kiện từ Giáo Hội hướng dẫn dạy bảo về thánh nhạc chứ đừng nói đến tên *Thông điệp Kỷ luật thánh nhạc* là gì, *De musica...* là gì? **Bốn là** các trường lớp dạy thánh nhạc mở ra đó, có bao nhiêu người đăng ký học, nếu có, tìm những nơi học dễ học mau, và ưa có cái lối ta thán để kết luận bằng việc xin học cấp tốc nhiều người có có ưu tư cho thánh nhạc gọi đùa là “*mì ăn liền*”.

Còn vô số ví dụ khó nêu hết được, bấy nhiêu đủ để thấy vấn đề *làm* ngơ không muốn biết ra sao.

Với hiện tượng “*làm ngơ không biết*” như trên, ta suy nghĩ thử về nó qua Dịch học xem sự việc sẽ ra sao.

Bằng cách trước tiên thử lấy bộ Dịch tượng cho hiện tượng này:

☰ ☰	LÔI	☷ ☷	LÔI
☱ ☱	TIỂU QUÁ	☱ ☱	DỰ
☲ ☲	SƠN	☲ ☲	ĐỊA

II. GIẢI THÍCH:

- TIỂU QUÁ: có 2 nghĩa, một là *nhiệm nhặt* theo nghĩa tốt, hai là *nhỏ mọn, chi tiết* theo nghĩa xấu.
- DỰ: nghĩa khách quan là *ca hát, vui vẻ, dự phòng, rạng đông, nô lên, phòng thủ, chuẩn bị, thông lệ...*

Với bộ Dịch tượng hàm chứa 2 nghĩa trên, cho phép ta:

a. Thử nêu giả thuyết thứ nhất: nếu hiện tượng “*làm ngơ không biết*” rơi vào dịch tượng TIỂU QUÁ, với nghĩa tốt là *nhiệm nhặt* có nghĩa cái “*làm ngơ không biết*” là sự *nhiệm nhặt*, tính toán *chi ly*, kỹ lưỡng từng chút một, tính toán từng *chi tiết*... thì xem ra không có nghĩa; còn với nghĩa xấu là *nhỏ mọn*, lòng dạ nhỏ nòi *chi tiết*, chăm chú xét nét từng phân, nhặt khoan tính toán, hiểm sâu dò dịch, thì cái “*làm ngơ không biết*” chính là sự âm ỉ bên trong do lòng nhỏ mọn hiểm khích hay ghen tương mặc cảm... Nếu hiện tượng “*làm ngơ không biết*” rơi vào dịch tượng TIỂU QUÁ với nghĩa xấu vừa kể thì lấy dịch tượng DỰ với nghĩa *ca hát, vui vẻ, dự phòng, rạng đông, nô lên* hay *chuẩn bị* mà trả lời thì không chắc lắm, bởi động hào tam, tức SƠN vốn chỉ còn một hào dương, nay bị mất trắng biến thành ĐỊA nghĩa *rời rạc, mềm yếu*, vậy thì DỰ với nghĩa *thông lệ* thì đúng hơn, tức là chuyện *nhỏ mọn* ấy đã và sẽ trở thành *thông lệ* kéo dài hoài chẳng ai màng sửa đổi.

b. Thử nêu thêm giả thuyết thứ hai: nếu hiện tượng “*làm ngơ không biết*” rơi vào dịch tượng DỰ bằng những nghĩa *ca hát, vui vẻ, dự phòng, rạng đông, nô lên, phòng thủ, chuẩn bị*, thì chỉ có nghĩa chuyện “*làm ngơ không biết*” chính là chuyện *ca hát* sẽ là chuyện *thông lệ* lâu nay,

thì lấy dịch tượng TIỂU QUÁ trả lời rằng *nhiệm nhật, nhỏ mọn* có nghĩa là đó là chuyện so đo, kèn cựa, tính toán, hiểm hóc, nhỏ nhen, *chi tiết*, trong giới có trách nhiệm, hoạt động, hay liên hệ với thánh nhạc, kẻ thì mặc cảm, tránh trút không học, kẻ thì ngại nói, sợ nói, tránh né nói thật, nhắc nhở và khuyên can... nói chung một tình hình có vẻ phòng thủ với nhau, né tránh va chạm, khôn khéo trút bỏ, khiến gây hiện tượng “*làm ngơ không biết*” trong thánh nhạc.

Trong 2 giả thuyết, thấy giả thuyết thứ 2 hợp lý hơn, vì thánh nhạc đúng là chuyện *ca hát*, chuyện *thông lệ* mắc vào dịch tượng nghĩa *nhiệm nhật, nhỏ mọn, tiểu tiết* là ứng với tình hình hiện tại hơn giả thuyết 1.

III. DỰ ĐOÁN:

Dựa theo giả thuyết thứ 1 trên, nhưng cũng dựa vào chính thực tế hiện nay, tình hình thánh nhạc sẽ không có gì sáng sửa dù cho ai có cố gắng thế nào đi nữa, bởi mọi người còn so kè, chi ly phòng thủ, mặc cảm, e dè, tránh né và kiêng nể nhau, thì tình trạng “*làm ngơ không biết*” sẽ vẫn còn kéo dài. Có những giới thật sự sai trái lầm lẫn, nhưng vì lý do tôn trọng truyền thống ở mặt nào nào đó, không ai dám đả động đến, nên cái sai trái lầm lẫn còn đó mãi. Có những chuyện sai trái lệch lạc, nhưng chẳng ai biết cho rõ, khơi ra, gợi ra sợ người ta chê trách “*đến bây giờ mà chưa biết*” hay cười nhạo đại loại như vậy, hoặc sợ xấu mặt cả một tập thể, mất danh dự của cả một giới, nên làm thinh tỏ vẻ mình đang biết. Có những vấn đề nói ra sợ vạ lây mất công, tốn kém... nên bỏ luôn.

Tất cả nói lên một dự đoán về tương lai không sáng sửa cho nền thánh nhạc VN.

C. TÁC PHẨM MỚI

KÍNH SÔI CHUÙA

(TV. 127)

NGỌC KÔN

Hình thể ĐỐI CA HIỆP LỄ (antiphona ad communion) lễ Hôn phối. Sách Grad. p.384, nguyên văn: “Ecce sic benedicetur homo, qui timet DÓMINUM”, sách Tv & Tc p.239. Dịch tượng SƠN HỎA BÍ, âm thời Bí ý nghĩa thông suốt, thông thương. Đàn hoặc hát nên cởi mở, khoáng đạt..

PHẦN XII: CHUYỆN NHỎ NÓI NHAU NGHE

PHẦN XIII: TIẾNG NÓI NGƯỜI ĐỆM ĐÀN (ORGANIST)

Lời Tòa soạn: Vừa nhận được lá thư của một người Đệm đàn sau đây, chúng tôi phổ biến trong phần XIII này để quý vị theo dõi và có thể nêu lên nhiều ý kiến bổ ích cho vấn đề đệm đàn của chúng ta.

Kính thưa quý Cha, quý nhàic só,

Toài nghó còu theá vieát ñoài doøng göüi quyù baùo ñeá taâm söi veà vaán ñeà Ñeäm ñaøn böüi toài cuøng laø ngöøi Ñeäm ñaøn ñaõ 12 naêm thaâm nieân.

Tröôùc ñaây toài hoïc ñaøn vôi anh em trong tieâu chuøng vieän, hoïc qua hoïc lai coát còu caùi maø ñaøn leã aáy maø! Neân khoâng heà bieát soain tröôùc hay vieát ra giaáy! còu môu baøi ra vöøa nhìn vöøa ñaunh töüi ñaâu thì soain töüi ñoù, tay phaüi thì ñaøn theo ca ñoan, tay traüi thì ñeäm hoïp aâm, hoïp aâm thì còu 3 caùi chính laø ñuü, thaùng hoaëc xem theâm saùch töi hoïc guitar laáy theâm vaøi hoïp aâm lai tyù chuët cho theâm muøi maån. Theá laø ñaøn nhaø thôø. nay nghe göi laø Ñeäm ñaøn phuïng vui. Thoait nghe chöõ Ñeäm ñaøn phuïng vui thaáy hoài hoäp chaéc còu vaán ñeà gì ñoù nghieâm troïng hôn. Thaät vaäy, xem qua nhöõng baùn Ñeäm ñaøn vaø theo doõi laâu nay nhöõng chuyeän lieän quan ñeán ñoù ñaêng treân baùo, toài roái muø vaø thaáy raèng vaán ñeà ñeäm ñaøn khoâng phaüi chuyeän ñôn giaün nhö mình nghó.

Chuyeän ñoù ñeá lai sau, vì toài muoán thöa chuyeän khaùc kia!

Ñoù laø chuyeän ngöøi ñeäm ñaøn cuüa chuøng toài bò baïc ñaõi.

Ca tröôùng hay ñoan tröôùng coi chuøng toài chaúng ra gì. Khi thì ñoà baøi cho xem tröôùc ít phuët tröôùc khi haüt, khi thì chæ ñoù teân baøi vaø ñoù gioïng (gam) cuüa baøi seõ haüt, vaø ñoài luèc queän baüng ñeá chuøng toài töi moø ra. Baát chaáp caäu daïo ñaàu cho ñeán ñoù ñeán choán cuøng laø möt chuyeän thöøøng, vaø ñoù leân gioäng xuoáng gioäng lieän tuïc. Buoàn nhaát laø coi vieäc ñaøn laø chuyeän trang trí, khi ñaõ baét haüt roái thì chaúng bao giøø nghe tieáng ñaøn cuüa chuøng toài ra laøm sao. Ñoù chung, ngöøi ñeäm ñaøn chæ laø caùi böùng môø trong ca ñoan, duø raèng neáu khoâng òu thì keâu inh öüi caäu leân.

Söi baát công aáy không phaui ôu xöu ñaio toâi, maø quan saùt thaáy cou ôu nhieàu xöu ñaio khauc nõõa.

Vaäy, neáu cou theã, xin quyù Cha, quyù Nhaic só can thieäp ñöøng ñeã cou söi baát công voã lyù aáy.

Con chaân thaønh caùm ôn.

Anh Thö

PHẦN XIV: LỊCH THÁNH CA

Thàng 4.2000 (Naêm B)

Lễ	Chủ đề	Thánh Kinh	Nội dung
2.4.2000 CN. IV MÙA CHAY	Cơn thịnh nộ & lòng yêu thương của CHÚA	NL: Tv.117,1-10 ĐC: Tv.9, 1-10 TR: Tv.129, 1-5 DL: Tv.91, 1-4 HL: Tv.42, 1-5	Reo mừng chiến thắng Tạ ơn Chúa sau thắng trận Tiếng kêu từ vực thẳm Ca tụng Chúa hóa công Quy hướng về đền thánh
9.4.2000 CN. V MÙA CHAY	Vâng phục ý CHÚA	NL: Tv.20, 1-10 ĐC: Tv.21, 1-10 TR: Tv.128,1-6 DL: Tv.21,1-4 HL: Tv.115, 1-9	Trông cậy Chúa Kẻ lành kêu cứu, Chúa nhận lời Vẫn tin khi bị ức hiếp (như ĐC) Tạ ơn Chúa trong đền thờ
16.4.2000 CN. LỄ LÁ	Cao điểm tôn vinh TC	NL: Tv.117,1-5 RLÁ: Tv.23,1-10 Tv.46,1-9 Hymn. Tv.1-5 Tv.117,1-5 ĐC: Tv. .21,1-10 TR: Tv.128,1-6 DL: Tv.21,1-4 HL: Tv.115,1-9	Reo mừng chiến thắng Chúa vào đền thánh Chúa là vua khắp vũ hoàn Chúa là vua Reo mừng chiến thắng Chúa nhận lời kẻ lành kêu cứu Vẫn tin khi bị ức hiếp Chúa nhận lời kẻ lành kêu cứu Tạ ơn Chúa trong đền thờ
20.4.2000 THỨ 5 TUẦN THÁNH	Tiệt ly	NL: Tv.66, 1-7 ĐC: Tv.22, 1-9 RC: Tv.118,1-10 Ubi caritas est	Hãnh diện vì thập giá Chúa là Mục tử Phúc cho ai vô tội Đâu có tình yêu thương

		HL: Tv.115, 1-8 KIÊU MT:Pange lingua, Tantum ergo	Con sẽ nâng chén cứu độ Lưỡi tôi hãy ca ngợi Đây nhiệm tích
21.4.2000 THỨ 6 TUẦN THÁNH	Tưởng niệm Chúa chết	ĐC: Tv.30,1-8 ST THÁNH GIA: Popule meus Crucem	Con phó linh hồn trong tay Chúa Dân ta ơi Thập giá Chúa
22.4.2000 THỨ 7 TUẦN THÁNH	Vọng Phục Sinh	ĐC3: Bài ca Moisen ĐC5: Bài ca Ishaia ĐC6: Bài ca Moisen ĐC7: Tv.41, 1-7 DL: Tv.117, 1-4 HL: Tv.104, 1-16	Chúng ta hãy ca tụng TC Vườn nho Chúa Trời hãy lắng nghe Như nai rừng khao khát nguồn suối Hãy tạ ơn Chúa vì Chúa nhân từ Alleluia hãy tạ ơn Chúa
23.4.2000 CN. PHỤC SINH	Mừng Chúa sống lại	NL: Tv.138, 18, 5-6 ĐC: Tv.117, 1-6 SEQ: Victimae pasch. DL: Tv.75, 1-4 HL: Tv.65, 1-8	Tôi đã sống lại Hãy tạ ơn Chúa Ca mừng Chiên vượt qua Trái đất run lên Toàn thể trái đất hãy tung hô Chúa
30.4.2000 CN.II PHỤC SINH	Mừng Chúa sống lại	NL: Tv.22.1-8 ĐC: Tv.106, 1-7 ALL: Tv.106,1-11 DL: Tv.62,1-4 HL: Tv.15, 1-10	Chúa chăn nuôi tôi Hãy tạ ơn Chúa vì chúa nhân từ Nt. Xin nghe tiếng con lạy Chúa Trời Chúa là phần gia nghiệp

PHẦN XV: NHỮNG THẮC MẮC CHƯA ĐƯỢC GIẢI ĐÁP

Thắc mắc 97: Nói “*ca ngợi CHÚA*” thì dễ và có thể nói luôn miệng được, nhưng thử xét cách nghiêm túc và thành thật, có đúng thế không?

Thắc mắc 98: Lúc nào cũng có thể nói “*yêu con người*”, “*vì con người*” v.v... trên môi miệng, nhưng bình tâm lặng lẽ thử đối diện trực tiếp với chính mình xem, có làm được không, làm ra sao, tới đâu, cụ thể, và đối với những ai?

Thắc mắc 99: Điều gì làm một nhạc sĩ trở nên một nhạc sĩ Công giáo?

PHẦN XVI: THUẬT NGỮ THÁNH NHẠC

(tiếp theo)

B

Battement (P) **Battimento** (Y) tiếng đập, tiếng vỗ tay, ngón nhạc ngày xưa tô điểm bằng cách đập vỗ (ngày nay ít dùng)

Battere il tempo (Y) đánh nhịp.

Batterie (P) dàn trống hay bộ nhạc cụ kích tác (đập, gõ, vỗ, chà , xoa, kéo... trên trống lớn, trống con, nã bạt, chiêng...); cách đánh trống, cách trải dấu hợp âm liên tiếp cho đàn phím, cách chuyển nốt thay đổi.

Battes (P) dùi cán dài có bịt đầu để đánh trống , chiêng.

Batteur de mesure (P) người đánh nhịp (nhạc trưởng) nhất là chỉ riêng trong các đại ca kịch vào thế kỷ 18.

Batteurs, teuses (P) nhịp đờn đập lúa.

Battre (P) **Battere** (Y) đập đánh, vỗ

- **des mains** vỗ tay
- **la caisse** đánh trống lớn
- **la générale** thổi kèn tập trung
- **la mesure** đánh nhịp
- **la tambour** đánh trống
- **son plein** đương thời mãnh liệt

Battue (P) **Battuta** (Y) một đập, một phách (trong một nhịp, một ô nhịp, một trường canh).

Batyphon (P) một thứ kèn giọng thấp.

Baxoncillo (T) ngón đàn (kỹ thuật chơi đàn) quản cầm xứ Tây ban nha giống như ngón đàn *principal* xc. này) của Pháp.

Bayadères (P) vũ nữ Ấn độ.

B double flat (A) **Si double bémol** (P) dấu SI giáng kép.

Beau, bel, belle (P) hay, đẹp, nhã, dịu, thanh tú.

Beaucoup (P) nhiều, aimer **beaucoup** la musique rất yêu nhạc, rất thích nhạc.

Beau musical (P) vẻ đẹp của âm nhạc.

Beauté musical (P) nhạc sắc hay nhạc điện.

Beaux-arts (P) mỹ thuật, mỹ nghệ.

Be-bop (A) nc. **Re-bop** một lối nhạc Jazz đặc biệt, mới xuất hiện khoảng năm 1945.

Bec (P) miệng kèn, lông quạ gãy dây đàn phím.

Bécarre (P) **Bequadro** (Y) **Natural** (A) dấu bình

Bedon (P) trống lớn hình bán cầu (tên xưa kia của grosse caisse)

(còn tiếp)

PHẦN XVII: NHỮNG NÉT TỤC HÓA TRONG THÁNH NHẠC VN

Chúng ta cùng nhau thử “điểm mặt” những nét tục hóa do vô tình hay hữu ý trong các nhà thờ ở VN hôm nay, nhờ đó có thể phần nào làm cho thánh nhạc VN ngày càng thánh thiện hơn chăng? cộng đoàn khắp nơi được hưởng lợi ích khi tham dự phụng vụ... hơn chăng?

stt	nét tục hóa đang xảy ra	truyền thống thánh nhạc
10.	Tiếng đàn quản cầm (orgue) không còn được quan niệm ra.	<i>GH dạy rằng Đại quản cầm (Orgue nói chung) là nhạc cụ thánh nhạc chính thức và truyền thống của âm nhạc phụng vụ. Đại quản cầm là đàn đặc biệt của âm nhạc phụng vụ, tiếng đàn Đại quản cầm đi với thánh nhạc, tạo bầu khí nâng cao tâm hồn, vì vẻ tiếng của loại đàn hơi, ngân dài, êm ái, nhiều sắc tính (HIẾN CHẾ PhỤNG VỤ số 120; thông điệp MUSICAE SACRAE</i>

		<i>DISCIPLINA số 58; DE MUSICA IN SACRA LITURGIA số 61).</i>
11.	Chọn những bài hát không theo đúng phụng vụ.	<i>Mỗi thánh lễ đã được GH sắp đặt sẵn Nhập lễ, Đáp ca, Alleluia, Dâng lễ, Hiệp lễ phải hát Thánh vịnh gì, câu nào, nội dung nào để đảm bảo ý nghĩa của thánh lễ tập trung vào một chủ đề được toàn vẹn.</i>
12.	Hát với tốc độ nhanh	<i>Tốc độ hát thánh ca phải lấy Bình ca làm chuẩn mực: vừa phải, hợp hơi thở của cá nhân lẫn cộng đoàn. Muốn lấy đâu làm chuẩn, nên lấy tốc độ cộng đoàn hát bộ lễ Seraphim phổ thông hiện nay trong các nhà thờ tại VN.</i>

PHẦN XVIII: LINH HOẠT VIÊN PHỤNG VỤ (ASL)

MÔN SAÙNG TAÙC QUAÀN CHUÙNG TRONG KHOA SÁNG TÁC ÂM NHẠC PHỤNG VỤ

Bài 7 NHỮNG THỰC HÀNH CẦN THIẾT

Sau khi đã nói nhiều đến lý thuyết (lẽ ra đã nói SÁNG TÁC QUẦN CHÚNG thì không nên nhiều lý thuyết), nay ta đi nhiều và sâu về thực hành.

Muốn vậy, từ nay, ta có 2 việc để làm (mà những bài học tiếp theo đây được coi như làm mẫu, vì cứ xem mẫu hoài, tất sẽ biết làm)

Một là tìm bản văn

Hai là sáng tác (hay gọi là phổ nhạc cho bản văn)

TÌM BẢN VĂN THỨ TƯ LỄ TRO

Để giúp cho quý bạn dễ làm, nơi đây, chúng tôi soạn sẵn, quý bạn cứ thế mà dùng để sáng tác, không cần mất công tìm kiếm, vì nếu tìm trong các sách lễ tiếng Việt (SÁCH LỄ ROMA, SÁCH LỄ GIÁO DÂN), sẽ không tìm thấy đủ những gì một người sáng tác thánh ca phụng vụ, như chúng ta, cần dùng, vì đó là những sách dùng để đọc.

@ ĐỐI CA NHẬP LỄ . Tv .56

Cộng đoàn : **Xin thương xót con, lạy CHÚA, xin thương xót con .**

Ca đoàn : X.1 (2b) Này con đến ẩn náu...⁵

X.2 (3) Tôi kêu cầu...

X.3 (4) Từ trời xanh ...

X.4 (6) Lạy Thiên Chúa...

X.5 (8) Con an lòng...

X.6 (9) Này con xin đàn hát...

X.7 (10) Lạy Thiên Chúa...

X.8 (11) Vì tình thương...

X.9 (12) Lạy Thiên Chúa...

@ ĐÁP CA .Tv. 50

Cađ. đáp: X1 (3) Lạy Thiên Chúa...

Cđ. xướng: **Lạy CHÚA xin thương xót con.**

Cađ. X.2 (3b) Mở lượng hải hà...

X.3 (4) Xin rửa con...

X.4 (5) Vâng, con biết...

X.5 (9) Xin dùng cành hương thảo...

X.6 (10) Xin cho con...

X.7 (11) Xin ngoảnh mặt...

X.8 (12) Lạy Chúa trời...

X.9 (13) Xin đừng nổi đuổi...

X.10 (14) Xin ban lại...

---

⁵ Phần còn lại của mỗi câu, xin bạn giữ sách THÁNH VỊNH & THÁNH CA, hay sách GIỜ KINH NHẬT TỤNG hay sách CỰU ƯỚC.

@ ĐỐI CA XÚC TRO . Tv .50

Cđ. đáp: CHÚA ơi! Xin xóa tội con.

- Cađ. X.1 (3) Lạy Thiên Chúa...
X.2 (3b) Xin mở lượng hải hà...
X.3 (4) Xin rửa con...
X.4 (5) Vâng, con biết tội...
X.5 (6) Con mắc tội...
X.6 (6b) Như vậy...
X.7 (7) Ngài thấy cho...
X.8 (8) Nhưng Ngài yêu thích...
X.9 (9) Xin đừng cảnh hương thảo...
X.10 (10) Xin cho con...
X.11 (11) Xin ngoảnh mặt...
X.12 (12) Lạy Chúa trời...
X.13 (13) Xin đừng nổi đuổi...
X.14 (14) Xin ban lại...
X.15 (15) Đường lối ngài...
X.16 (16) Lạy Thiên Chúa...
X.17 (17) Lạy Chúa trời...
X.18 (18) Chúa chẳng ưa thích...
X.19 (19) Lạy Thiên Chúa...
X.20 (20) Xin rộng lòng...
X.21 (21) Bây giờ...

@ ĐỐI CA DÂNG LỄ . Tv. 29

cđ. đáp: CHÚA là ĐÁNG trợ giúp con.

- cađ: X.1 (2) Lạy Chúa...
X.2 (3) Lạy Chúa là Thiên Chúa...
X.3 (10b) Nắm tro tàn...
X.4 (11) Lạy Chúa...

@ ĐỐI CA HIỆP LỄ . Tv. 59

Cđ. đáp: Lạy CHÚA! Xin ban cho chúng con ơn cứu độ. .

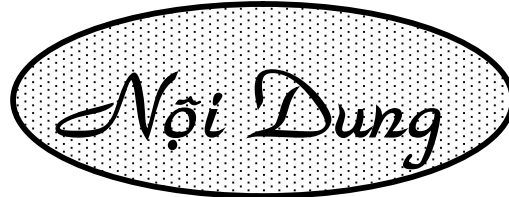
- Cađ.: X.1 (3) Lạy Thiên Chúa...
X.2 (4) Chúa đã làm...
X.3 (5) Dâng Ngài...

X.4 (6) Ngài phất cờ hiệu...

X.5 (7) Xin ra tay...

X.6 (12b) Cho chúng con...

X.7 (13) Có Thiên Chúa...

Phần	Trang
<i>Mở đầu</i>	2
I: <i>Học hỏi văn kiện</i>	3
II: <i>Hỏi đáp</i>	4
III: <i>Gặp gỡ</i>	7
IV: <i>Situ tầm tham khảo – Universa Laus 1980</i>	10
V: <i>Giới thiệu tác phẩm</i>	11
VI: <i>Graduale Simplex – Sách lễ đơn giản</i>	13
VII: <i>Chuyện vui âm nhạc</i>	14
VIII: <i>Chương trình nhập cuộc: môn Sáng tác ca khúc</i>	15
IX: <i>Biếm họa</i>	17
X: <i>Nghiên cứu – Đạo lý thánh nhạc</i>	18
XI: <i>Diễn đàn phát kiến – Nhạc lý dịch</i>	20
a) <i>Vài nét khái quát</i>	20
b) <i>Giải thích hiện tượng thần tượng hóa ca sĩ</i>	21
c) <i>Tác phẩm mới –</i>	25
XII: <i>Chuyện nhỏ nói nhau nghe</i>	26
XIII: <i>Tiếng nói người đệm đàn (organist)</i>	26
XIV: <i>Lịch thánh ca tháng 9-1999 (năm A)</i>	28
XV: <i>Những thắc mắc chưa được giải đáp</i>	29
XVI: <i>Thuật ngữ thánh nhạc</i>	30
XVII: <i>Những nét tục hóa trong thánh nhạc VN</i>	31
XVIII: <i>Linh hoạt viên Phụng Vụ (ASL) – Sáng tác quần chúng</i>	32

ĐẶC BIỆT KÈM THEO SỐ NÀY

Có bản kinh Năm Thánh 2000 được nhạc sĩ ĐẶNG NGỌC ẨN, bút hiệu DNA, phổ nhạc và thân tặng mỗi độc giả thông qua CANTÁTE. Chúng tôi chỉ làm nhiệm vụ chuyển giao.

Ban BIÊN TẬP.

**NHỮNG CHỦ ĐỀ TRONG NĂM
DÙNG ĐỂ TRÌNH BÀY HÌNH ẢNH CHO BÌA BÁO**

Tháng 3: dâng kính thánh GIUSE

Tháng 4: đón mừng ơn thánh từ việc CHÚA PHỤC SINH

Tháng 5: tháng hoa, dâng kính ĐỨC MẸ

Tháng 6: đặc biệt nói về THÁNH TÂM CHÚA GIÊSU

Tháng 7: cầu cho những người đau khổ mọi mặt khắp nơi trên địa cầu

Tháng 8: mừng ĐỨC MẸ lên trời

Tháng 9: nhắc nhớ toàn thể quý Tổng lãnh và các Thiên thần

Tháng 10: tháng trăng hoa Mân côi: dâng kính ĐỨC MẸ

Thánh 11: tưởng nhớ và hiệp thông với các linh hồn

Tháng 12: mừng CHÚA GIÁNG SINH và đón mừng năm mới khởi đầu thiên niên kỷ III

*

Xin nói lại: vì chưa có thư ký riêng cho tòa soạn, không thể mỗi lần sắp ra báo, lại cầm bản thảo đến nhờ thầy LIAN trang trí bên trong như đã dự tính, đồng thời DIỆU TRÚC vừa trang bị cho các đĩa hình để tạm sử

dụng thời gian này, nên mỗi tháng chỉ xin thầy LIAN chăm chút bìa báo theo các chủ đề kể trên.